

Menswording- en Meerburgparochie samen verder als 'De Goede Herder'

In de serie 'parochie in beeld' staan deze keer de Menswording- en de Meerburgparochie centraal. Twee heel verschillende gemeenschappen. "De Meerburg in Zoeterwoude-Rijndijk is een 'dorpspark' met een traditie sinds 1895. De Menswording in Leiderdorp, ontstaan in 1966, is meer een 'stadsparochie'," vertellen vice-voorzitter Jos van Eyk (44) en pastoraal werker Constance Janssen (47).

"Als je als bestuur iets van plan bent, willen de mensen bij de Meerburg graag meedoen, bij de Menswording willen ze vooral ook meedenken," zegt Van Eyk. Janssen: "Het zijn verschillende mensen. Daar moet je mee leren omgaan en gewoon rekening mee houden." Inmiddels is een stevige gezamenlijke organisatie tot stand gekomen met een belangrijke rol voor de pastoraatsgroep. "Dat was vooral zichtbaar toen pastoor Versteegen ziek werd. Alles ging gewoon door. Deze groep heeft toen veel initiatieven genomen en in grote saamhorigheid gewerkt. Een bijzondere prestatie," vertelt Constance Janssen. "En er is veel improvisatietalent. Als er plotseling iets moet gebeuren, ik denk aan de startdag in september, dan is er altijd wel iemand die iets oppakt. Dat is de kracht van de mensen van beide parochies."

'Geloven moet je doen'

Van Eyk: "In beide gemeenschappen is een sfeer van 'geloven moet je doen'. De meest betrokken parochianen doen iets in de kerk. In de Meerburg willen vooral ook jongeren iets doen, niet in de bank zitten. Wel misdienaar zijn, koster, of zingen in een koor. Voor het bestuur een grote uitdaging om te zorgen voor projecten voor jongeren, niet iets voor hun verdere leven elke woensdagavond. We hebben gezien dat je bijvoor-

beeld met een goede musical met religieuze inslag, zó honderd mensen kunt interesseren. Die zijn hier dan een klein half jaar zes à tien uur per week mee bezig."

"Geen stenen maar mensen"

"Energie en geld moeten niet alleen in gebouwen worden geïnvesteerd, maar vooral in mensen: 'geen stenen maar mensen', want om hen gaat het uiteindelijk," zegt Jos van Eyk. Niettemin hechten mensen zich aan een gebouw en voelen zich er thuis. Zoals Theo Rotteveel (70), al veertig jaar verbonden aan de Meerburgkerk, de laatste vijftien jaar als koster. "Ik ben misschien wel teveel ingeburgerd in de Meerburg. Ik ben er bijna altijd, en steeds bereid tot het doen van klussen, voorzover mijn gezondheid dat toelaat. Ik zorg er ook altijd voor dat de klok gelijk staat. Ik heb iets met klokken. Dat komt omdat ik een pleegkind was bij de familie Elderhorst, van de klokkenfirma in Zoeterwoude-Dorp," vertelt Rotteveel.

Weemoed

Theo Rotteveel doet zijn werk met plezier en legt er eer in om alles zorgvuldig te doen, zoals bij uitvaarten. "Het is belangrijk voor de mensen dat het goed verloopt." We

Rotteveel: "Grote boosdoener is vocht."

lopen samen door kerk en pastorie. Rotteveel laat verschillende dingen zien. "Kijk, dat wierookvat hebben we in bruikleen van de Sint Petrus in Leiden. We hebben ook nog twee fraaie monstransen. Jammer dat die niet meer gebruikt worden. Ook de biecht en het veertig-urengebed zijn verdwenen. Alles gaat van je weg," zegt Rotteveel met weemoed. In de kerk ligt op diverse plaatsen kalk en steengruis op de grond, een trieste aanblik. Het komt van de muren naar beneden. "Vocht is de grote boosdoener," weet Rotteveel.

Trouw aan de gemeenschap

Zo verbonden als Rotteveel is aan zijn kerk, zo voelen ook Johan (65) en Miep (62) Vroonhof zich deel van de Menswording: "Toen we in 1970 vanuit Nieuwkoop naar Leiderdorp verhuisden kwamen we in een goed functionerende en actieve parochie, die kerkte in een mobiel noodkerkje aan de Gaarmeesterstraat. Pastoor Baeten sj., de bouwpastoor, woonde ook in die noodkerk. Zijn huiskamer werd gebruikt om te stencillen en zo. Er was veel enthousiasme in die tijd." Het echtpaar Vroonhof is met een grote groep medeparochianen betrokken geweest bij de opbouw van de Menswordingparochie en bij de bouw van de kerk aan het Heelblaadjespad. Miep: "We vonden het belangrijk om het met elkáár te doen, niet dat de pastoor alleen overal over ging. Niet hiërarchisch, maar meedenken en meebeslissen via de parochieraad bijvoorbeeld. Ook wilden we zélf het geloof gestalte geven, en meedenken over wat geloven écht voor ons betekende. Waaróm we geloven was belangrijk." Miep Vroonhof stond aan de wieg van het parochieblad 'Kontaktschakel', dat vanaf 1972 werd uitgegeven. Ook de 'Bouwschakels' tijdens de bouw van de kerk kwamen mede van haar hand. Beiden hebben ze meegewerkt aan de komst

van een orgel. Johan is al vanaf 1970 lid van het koor. Johan: "De koorleden zijn in de loop van de tijd mijn vrienden geworden. Ik voel me sterk met het koor verbonden en voel me thuis in de Menswording. Het naar de kerk gaan is voor mij eigenlijk hetzelfde als vroeger: het is ook sociaal belangrijk. Ik ben met feestdagen of in het weekend niet gauw weg of met vakantie. Mijn engagement en loyaliteit ligt écht bij het zingen." Johan maakt ook de wekelijkse liturgieblaadjes. Miep is nu actief als parochiecorrespondent vanuit de MeerMens voor Rondom de Kerk en als coördinator van de Thuiscommuniegroep.

'Verstandshuwelijk'

De Menswording en de Meerburg gaan samen verder onder de naam 'De Goede Herder'. Deze naam is – naast de Bijbelse betekenis in het Evangelie naar Johannes 10:11,14 – van oudsher verbonden met Zoeterwoude en Leiderdorp door het klooster met die naam dat in de vorige eeuw langs de Rijn stond. Hoe kijken Miep en Johan Vroonhof naar de toekomst? Johan: "Ik ben een beetje bang voor de vorming van de grote cluster van parochies met Leiden, Zoeterwoude-Dorp en Stompwijk. Is er straks wel ruimte voor ónze manier van geloven? Wij zijn er hartstikke trots op en hebben er van harte aan meegewerkt

hoe dat gaat in onze kerk." Rotteveel: "Het geloof verdwijnt niet. Als er iets ergs gebeurt gaan de mensen wel weer bidden en zitten de kerken weer vol." Constance Janssen: "Ik zou graag meer werken aan gemeenschapsvorming, aan catechese en aandacht geven aan onze jongeren. En mensen stimuleren om allemaal iets te doen: dan hoor je erbij. De samenwerking tussen Menswording en Meerburg lijkt wel wat op een 'verstandshuwelijk'. Je moet je ervoor inzetten om het tot een succes te maken. Vergelijk het met de inzet die Jezus van ons vraagt voor het Koninkrijk van God. Dat is niet altijd de makkelijkste weg."

De moderne Menswordingkerk uit 1975 en fusiepartner de traditionele Meerburgkerk uit 1895.

De Meerburg en De Menswording, aan weerszijden van de Oude Rijn

De imposante koepelkerk van de Meerburgparochie, de parochie van 'Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen' te Leiderdorp staat in Zoeterwoude. Hoe zit dat? Waarom heet de parochie 'Meerburg'? Wanneer kwam De Menswording? Een duikje in het verleden.

In Leiderdorp – dat ouder is dan Leiden – is in de 10^e eeuw al een kerspel (parochie). In Leiden wordt in 1161 de Sint Pieterskerk gewijd. In de 12^e en 13^e eeuw komen in Leiden stadsuitbreidingen: op het hogeland oostelijk van de Burcht en in de Marewijk. Daar komen de Vrouwenkerk en de Hooglandse kerk, die aanvankelijk tot het kerspel van Leiderdorp behoren. De stad Leiden groeit verder en het kerspel Leiderdorp verliest het Hogeland en de Mare. In de 16^e eeuw gaat de dorpskerk van Leiderdorp over tot de reformatie. In het kerspel Leiderdorp wonen echter aan beide zijden van de rivier nog vele katholieken; er komt eerst een katholieke schuilkerk in boerderijen (ca. 1670), die uitgroeit uit tot de huidige Scheepjeskerk. Na de reformatie ligt het katholieke centrum van Leiderdorp dus ten zuiden van de rivier de Oude Rijn.

De Meerburch: ten zuiden van de Oude Rijn

De naam Meerburg komt van de ridderhofstad Meerburch die al bestaat in de 14^e eeuw. Tijdens het Beleg van Leiden in 1574

wordt de ridderhofstad verwoest. Na Leidens Ontzet herbouwen de gebroeders De la Court, lakenfabrikanten in Leiden, in ca. 1640 de Meerburg als landhuis. In 1855 – de tijd van het katholiek reveil – koopt het bisdom Haarlem deze buitenplaats. Achter het statige huis wordt de kerk gebouwd, het huis wordt pastorie. Al spoedig is de kerk te klein voor alle parochianen van Leiderdorp en Zoeterwoude-Rijndijk. In 1894/96 wordt de nieuwe koepelkerk gebouwd, naar een ontwerp van architect Tonnaer. De oude Meerburg wordt afgebroken. Kerk en pastorie stralen iets uit van de glorie van de Middeleeuwen met het grote kerspel Leiderdorp. De parochie van Leiderdorp is een mooie kerk rijk: hij heet de Meerburg en hij staat in Zoeterwoude.

De Menswording: ten noorden van de Oude Rijn

Vanaf de jaren zestig van de 20^e eeuw breidt Leiderdorp zich enorm uit. Vele woonwijken verrijzen uit het Leiderdorpse weiland. In 1966 ontstaat een nieuwe parochie in de Zijlen Meyepolder, aan de noordkant van de Oude

Koor van De Menswording in de noodkerk (1968).

Rijn. Er wordt in het begin gekerkt in een standaard mobiel noodkerkje van het bisdom (aan de Gaarmeesterstraat) tot het kerkgebouw van De Menswording aan het Heelblaadjespad, naar ontwerp van de Leidse architect Jules Kirch, in gebruik wordt genomen. Op 14 november 1975 wordt deze kerk door bisschop Simonis ingewijd. Veel jonge mensen engageren zich vanaf midden jaren zestig enthousiast met de nieuwe parochie en helpen bijna letterlijk de kerk opbouwen. Van deze groep van zo'n 200 mensen zijn er nu nog zo'n 75 actief betrokken bij De Menswording.

Bronnen: Bernadette Verhoef, Bij ons aan de Meerburg, Alphen aan de Rijn, 2000, Henk Rijken, De Leidse Lustwarande, Leiden, 2005, R.C.J. van Maanen (red.), Leiden, de geschiedenis van een Hollandse stad, Leiden, 2002, Miep Vroonhof-Smit, Feestkroniek van De Menswording Leiderdorp, 1986